

Морбили

(дребна шарка, брусница)

Дребната шарка е заболяване, разпространено в целия свят. През VI век е пренесено от Азия и Европа, а по-късно от Европа в Америка. В периода до откриване на имунизацията се е считало за една от основните детски болести.

Една от най-заразните болести, познати в съвременната медицина - заболява всеки, който не е преболедувал или не е ваксиниран преди контакта.

Какво представлява болестта?

Морбили е остро протичащо заразно заболяване с вирусна етиология, протичащо с висока температура, възпаление на очната лигавица и горните дихателни пътища и разпространяващ се по цялото тяло дребнопетнист обрив.

Кой е причинителят?

Причинителят на заболяването е РНК вирус, който се отнася към парамиксовируси, разпространява се лесно, атакува имунната система и често води до усложнения, като възпаление на средното ухо, възпаление на ларинкса с пристъпи на задушаване, пневмония и в най-тежките случаи - до енцефалит.

Как може човек да се зарази от морбили?

Заразяването става по въздушно-капков път.

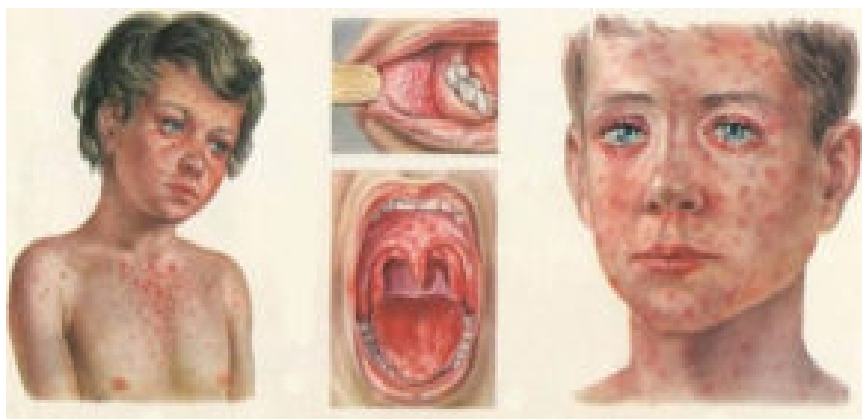
Източник на инфекцията е болният човек. Той е заразителен около 1 - 2 дни преди първите прояви на болестта и през първите 4 дни от обривния период.

Морбилният вирус се съдържа в обилно отделящите се носогърлени и очни секрети на болните и се предава чрез пръските при кашляне, кихане и говор.

Възприемчивостта е много голяма. Контагиозният индекс достига до 96 - 100%.

Какъв е инкубационният период?

Периодът от първия контакт с вируса (с болен от морбили) до изявата на първите клинични симптоми на болестта е 1 - 2 седмици.

Дребната шарка има
разпознаваеми белези

Каква е клиничната картина?

Заболяването започва с висока температура до $38 - 39^{\circ}$, хрема с кихавици и обилен секрет от носа, зачервяване и сълзене на очите (конюнктивит).

От 2 - 4 дни след първоначалните симптоми и непосредствено преди появата на обрива се появяват характерните за болестта петна в устната кухина (петна на Филатов -Коплик) - по лигавицата на вътрешната страна на бузите, белезникави на цвят, обградени с червен възпалителен пръстен (приличат на зрънца сол върху зачервена основа). В края на катаралния период настъпва рязко спадане на температурата за около един ден, след което отново се повишава до 40° и се появява обривът. Първоначално обривът започва зад ушите, по лицето и шията и прогресира надолу, бързо обхващайки тялото и крайниците.

Ранни симптоми на морбили - петната на Коплик по устната лигавица

Болните деца стават раздразнителни и плачливи

Дребнопетнист, съставен от малки червени пъпчици, избледняващи при натиск, с тенденция за сливане, така че кожата заприличва на географска карта, с незасегнати участъци между тях. Дланите и ходилата не се засягат.

Лицето на болния има характерен вид - обрив по бузите, подути клепачи, сълзящи, зачервени очи.

От 4-ия ден обривът започва да избледнява и на негово място остава оскъдно кафеникаво оцветяване, а по-късно и оскъдно залющване на кожата.

През обривния период общото състояние на болния е силно увредено.

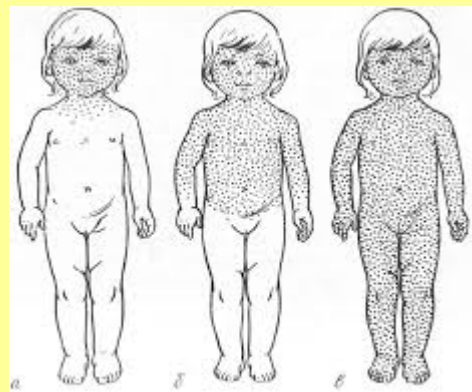
Какви са атипични прояви на морбили?

В някои случаи заболяването може да започне внезапно, с висока температура, главоболие, кашлица и обрив, често започващ от крайниците.

Атипичните форми се развиват при хора, които са непълно имунизирани срещу болестта.

Как се поставя диагнозата?

Въз основа на данните за контакт с болен от морбили и на базата на клиничните прояви на заболяването - признаци на катар на горните дихателни пътища, наличието на конюнктивит, наличие на

Обривът обхваща тялото отгоре надолу за 2 - 3 дни

характерните обривни единици, както и петната на Коплик по вътрешната страна на бузите и др.

За бързо диагностициране на вируса могат да се използват серологични изследвания - РСК, ELISA.

Как да се предпазим?

Най- сигурният начин - чрез активната имунизация.

Първите морбилни ваксини са получени и разрешени за употреба още през 60-те години на миналия век.

На сегашния етап имунизацията се провежда с жива атенюирана ваксина,

тривалентна -срещу морбили, паротит и рубеола. Прилага се на деца на 13-месечна възраст, реимунизация се прави на 12-годишна възраст.

Болните се изолират в дома си за 5 дни от появата на обрива, а при по-тежки форми - за 10 дни.